

Tallinna Söber.

Üleüldne aaleht Gestirahwale maal ja linnades.

Zuleb üksford nädalis wälja.

Maksab Tallinnas Lindfors'i päriate trükkimajas:
 aastast ..... 2 rubla, 40 kop. — pool-aastas ..... 1 rubla 40 kop.
 Kõigi eht postiga saadetud:
 aastast ..... 3 rubla — pool-aastas ..... 1 rubla 70 kop.
 Aunulatused maksawad iga rea eest selle asemel pealt 5 kop.

Tallinnas: Lindfors'i päriate trükkimajas. — Peterburgis: J. G. Seelandi, Oonqepowa № 54. — Tartus: W. Just. — Pernus: S. Sudewiita. — Rakweres: L. Matly. — Paldes: A. Seibelberg. — Sappalus: G. F. Soltberg. — Auresaares: Th. Lange. — Maal: kuida isearanis kuulatud saab.

Wastaja redaktor: W. F. Eichhorn. Etap Baltistis, — kirjad käiwad Baltisti (Baltischport — Baarickiik-Illops.)

Regiſter: Mis head on Keiser Aleksander II. Euth. usutunnistuse kirikul teinud. — Omalt maalt: Tallinnast: „Golos“; Krasnojarski: Tulekahju. — Moskwa: Mätsajate kuulutus. — Sumi: Mätsajate kuulutus. — Scharlowi: Rohu-
 — Kõigekõrgem meeleha tunnistus. — Vinnajaadikute nõuukogu. — Esmene müristamine. — Esmenele pääslehed. — Baltistis: Esmenele laewad. — Tartus: Käit. — Pärnus: Kõrge weh. — Peterburgis: Persia Saadikud. — Türgi Saadik. — Kõrgetest ametnikust. — Keiseri Majestäti juure fortetist. — Neewa jägi. — Wolga kolonidest. — Kärad Juuride wasta. — Gullamise seadusest. — Lepituse kabel. —
 — Kõigekõrgem meeleha tunnistus. — Vinnajaadikute nõuukogu. — Esmene müristamine. — Esmenele pääslehed. — Baltistis: Esmenele laewad. — Tartus: Käit. — Pärnus: Kõrge weh. — Peterburgis: Persia Saadikud. — Türgi Saadik. — Kõrgetest ametnikust. — Keiseri Majestäti juure fortetist. — Neewa jägi. — Wolga kolonidest. — Kärad Juuride wasta. — Gullamise seadusest. — Lepituse kabel. —
 — Krasnojarski: Tulekahju. — Moskwa: Mätsajate kuulutus. — Sumi: Mätsajate kuulutus. — Scharlowi: Rohu-
 — Kõigekõrgem meeleha tunnistus. — Vinnajaadikute nõuukogu. — Esmene müristamine. — Esmenele pääslehed. — Baltistis: Esmenele laewad. — Tartus: Käit. — Pärnus: Kõrge weh. — Peterburgis: Persia Saadikud. — Türgi Saadik. — Kõrgetest ametnikust. — Keiseri Majestäti juure fortetist. — Neewa jägi. — Wolga kolonidest. — Kärad Juuride wasta. — Gullamise seadusest. — Lepituse kabel. —

Mis head Keiser Aleksander II. Euth. usutunnistuse kirikul teinud on.

Selle pealkirja all seisab „Peterburgi Ewang. Pühapäewa Lehtes“ üks viit, soojast, tänuilicust südamest tulnud kiri, millest siin mõnda lühepaneme.

Kirjasaatja, Pastor Bertholdy põhjustab esitaks, neid mitmesugusi heategusi mis kõrge surunud Euth. usutunnistuse kiriku heate Wenemaal teinud on.

Kui Keiser Aleksander II. oma esivanemate auujärje peale astus, siis oli üks tema esimesest tegudest, et wõera usutunnistuste departementi Direktor Stripizini oma ametist lahutada, ja et Ewang. Euth. usutunnistuse kiriku ülema juhatajaks Dr. Umanni kutsutud sai, endise walituse aeg ilma ametita, sundmuse kombel Riias elama pidi. Stripizini ametipidamise aeg sündisid Siwimaal teatud ümberistumised. Dr. Umanni eeskotimise peale sai 21 aasta eest asutatud abikasja Kõigekõrgemas kinnitatud, kuna Ewang. Euth. usutunnistuse kiriku poolest enne asjata lüha palutud oli, oma enese abitegemist koguduste heaks, seadusliku korra peale saata.

Keiser Aleksander II. walituse aeg sai Euth. usutunnistuse kirikutele, wäljaspidi Baltimaade kellaöömist lubatud. Gull asutus, komitee ja seltskondasi, mis Euth. usutunnistuse kiriku teenistuses seisawad, kuida seda enne Aleksander II. walituse-aega ükski loot ei julgend, on sellel õnnistatud aeg eluse tõusnud. Jumala sõna kuulutamise ja usupetuse Wene keel, nende Euth. usutunnistuse koguduslike heaks, kes teist keelt ei mõistnud, sai wast Keiser Aleksander II. poolest lubatud.

„Tema on meie kiriku heaks teinud, mis wõis“, ütleb Pastor Bertholdy Keiser Aleksander II. kohta ja lüha lõppes mõned sõnad usuwabaduse üle juure.

Omalt maalt.

Tallinnas. Baltimaa wana söber „Golos“ on jälle kord waewaks wõtnud, oma lehekülgi pitka kirjajadega meie maa üle täita. Sel korral on meie kirikuõpetajad, kelle üle „Golos“ oma sappi wäljawalab. Tallinnast laheb se leht omale kirjutada, kuida Ewang. Euth. usutunnistuse kirikuõpetajad koguni meelt wasta talurahwast wandeles wõtnud ja üksi rahwa tungimise peale selle juures oma ametid täitnud oleksid. Kusagil oleks kogudus pärinud, et Keiser Aleksander III. auujärjele asumise kuulutuse juures gaastuled põlema pandud saaksid. Seda ei oleks kirikuõpetaja esitaks lubanud, pärast aga wallawatemaad gaasi kulu maksma sundind. — Sakkateeli „Tallinna Zeitung“ on seda asja järelekuuland ja teada saanud, et selle pool tõi pool walel on. Mitte Keiser Aleksander III. Kõigekõrgema kuulutuse juures ei olnud tälli waid esimesel leinapühäl. Seal on kirikuõpetaja gaastulede wasta seisnud, sest et äge walgus tema südame tundmise järel rõõmupüha kohaline oleks, mitte aga leinapüha kohaline, milles küll wiit kõi haritud ja folkimata südamega inimesed kirikuõpetajale digust annawad. Et aga leinapüha ühegi tälliga roojastatud ei saaks, on kirikuõpetaja järele annud; maksust, mida wallawatemaad käest päritud, ei ole ükski midagi kuulnud. Üks poolkõrpe koguduslike on seda asja siiski teatavaks kaebuseks tarwitand, oma nime aga peitus pidada palunud. Wiit kardab se weider auusmees, et naabrid teda tema teu pärast põlgaksid, kui ta ästki amelikult kaebust ei tõs-

taks. — Teises paigas manitsend kirikuõpetaja wandejultuses peale sõnatunlike Keisri wasta, ta sõnatunlikele kohalikele kohtute wasta. Se olud targa „Golos“ kirjasaatja kirja järel „muidugi“ rahwa meelt wasta ja nendel olla hinu kirikuõpetaja wasta kaebust tõsta. Sefuguste halpustega täidab „Golos“ oma lehekülgi. — Kurwastusega peame meie nägema, kuida inimesed, kes meie maal, kui meie kaaskodanikud elawad, ennast ei häbene seda maad teutada, mille leiba nemad sööwad. Siu-rema kurwastusega peawad aga paremad isamaa pojad nägema, kuida mõistmata walekirjade sepištajad just seda pädama tällikihutamiseks meie maa sugude ja sefuste wahel tarwitawad, mis meie maa sugusi ja sefusi esimesi korda ühe püha kohuse täitmiseks, ühe auu ofawõtmiseks kofku kufus. Igakits, kes seda nägi ja sellest osa wõttis, kuida meie maa sugud ja sefused ühel meelel, tõffe, tafase ja sügawa wainustusega ennast pühast kodades kogusid, se mõis haledusega, aga ka rõõmuga selle pädama peale, millest tõff ühendust ja kindlad sõbrustusi ootas. Wõiwad need küll meie maa ja meie rahwa sõbrad olla, wõiwad need meie kiffama ja laiwama isamaa auusad kodanikud, meie Keisri ja Herrastawad alamad olla, kes seda püha mälestust tällikihutamisega folkida pühkawad? Meie ei usu seda mitte! Midagi teist usume, ehk õigem kardame meie. „Golos“ ja tema walituse kirjasaatjad kaswatawad sefuguste kergemeeliste sõnumitega, mis wiha ja waenu kihutawad ja äritawad, need kaswatawad meie rahwa seas wägise feda Nihiliste waimu, mille eest armuline Jumal meid tänine kaitfes ja suurelt jänult just nende oma ustawate ja hoolfate teenrete läbi kaitfes, kuida need lehed ja mehed awaliku põlgatuse alla saata pühkawad.“ Seda pealkirjad need meie kaaskodanikud meeles pidama, kes ennast oma erapolitika tujust kihutada laewad, oma kiffama isamaa auu unustama ja teulitkufi ja walelikkufi sõnumid maailma saatma!

— Keisri Majestäti poolest on Gestimaa Kubernör Wirkl. Staatsrath Polliwanow Kõigekõrgemas meeleha tunnistust selle eest saanud, et tema hoolfa tallituse all aastal 1880 pearahad ja teised kroonumaksud korraliste fõsemaksetud saiwad.

— Vinnajaadikute nõuukogu 22 Jürikuu päawal, oliwad need kaks weewärkide plaani läbitaksumiseks ette pandud millest üht Inhenidör Shtshepetow, teist Baurath Salbach teinud on. Esmese plaani järel maksab, weewärki ehitamine 221,000 rubla ja saawad pädwas 85,546 kubiit-jalga wett linna weetud, mis umbes 2 kubiit-jalga pea peale wälja teeb. Olets rohkem wett tarwis, siis wõiks raudtee walitusega ühes üks abitoru pandud saada, mis linnale 80,000 maksma tuleb ja umbes 31,000 kubiit-jalga wett linna jänust juure weab. Ühte-fofku oleksid kuulud 301,000 rubla ja iga pea peale langeksid pädwas umbes 2½ kubiit-jalga wett. Üks kubiit-jalg wett pädwas, tuleks aastast 2 rubla 58 kopitad maksma. — Teise plaani järel tuleks ehitamine puhastamise-wärkiga kofku 357,000 rubla, ilma sellela 307,000 rubla maksma. Selle plaani järel jooffeb aga pädwas 176,500 kubiit-jalga wett linna, mis iga pea peale 4½ kubiit-jalga wälja teeb. Selle plaani järel maksab 1 kubiit-jalg wett pädwas aasta peale 1 rubla 75 kopitad. — Lühikese nõuupidamise järel sai Baurath Salbach'i plaan wastawõetud, mis peale selle weel feda kaju toob, et kõrgemad linnajänud igatahes wett saada wõiwad, esimese plaani järel aga üff 2 tundi pädwas. Vinnakohtu

hooliks sai antud raha murefeda ja selle tarwitamise üle nõuu pidada.

— Jürikuu 22 päawal kuuldi õhtul kell 8 Kehra mõisa juures esimest müristamist sel aastal.

— Jürikuu 23 päawal nähti Tallinnas sel aastal esimest pädafuse.

Baltistis. Jea mere peal on sulanud; Pühapäawal, Jürikuu 26 päawal tuliwad kolm esimest anurulaewa korraga läbi jeapuru sadamasse. Wene laew Aleksander II., Norra laew Wera ja üks Inglismaa laew, mis lahe peale seisma jäi ja pärast Tallinna sõidab.

Tartus. Leikuseku 27 päawal 31 pädwani saab Tartus iga-aastane loomanäitus peetud, sellega ühes sel aastal aga ka wabrikutööde ja kättööde näitus.

Pärnus. Kuida juba selle lehe Nu. 17 sees lühidelt tähendatud sai, oli sel aastal Pärnu jõe lahtimene mis juures wesi nii kõrgele tõusnud kuida feda 32 aasta eest wimaks nähti. Jürikuu 16 päawal tuliwad sõnumid, et ülemaal poolel jea liikuma hakand ja wesi majades ja aidades kahju teinud oleks. Vinnas ei nähtud weel midagi, aga ettewaatlikult saiwad kuuride wärwawad kinnimäkitud, laewad tugewamini antrusse pandud j n e. Sirtist saadi sõnumid, et jea ennast küll kõrgeis hunnitutes kogunud ja funud pangad kaldale tungitud oleksid; wesi oli aga alanend, woolus oli kange ja wähe jead liikumas; kahju ei arwatud karta olema. Weel kell 9 aegal käidi linnas üle jõe, kell 10 aegal lõhles jea aga suure mürinaga ja kett jões paistis paljas wesi. Et küll juba pimedaks läks, siiski kogus hulk inimesi kaldale. Jea pärast kell 10 kuuldi toledad kohinad, wesi tõusis walju kiirusega, kanged jeapangad tungitud kõi edasi, mis ees seisis ja ajasid ennast kaldas hunnituse. Pimedas ei olnud midagi näha, aga pea tuliwad sõnumid, et palju majasi wee sees seifasid ja inimesed põningitele pogenend oleksid. Vinnapea ja Oberwogt oliwad kõige õõ paiga peal, nende abi saatmas, kelle majad wee all eht weetõusu taga seifasid; peale nende on Lootskommandör abiks olnud, sellest rahwast rääkimata, kelle nimesi ei teata. Sadama juures seisis jea kõrgeid kuhjas ja kuhjade alla oliwad jeapangad tungind, mis läbi wesi offetohe meresse woolata ei suutnud ja wast kell 4 pärast lõunat alanema hakkas, kus üle turu ja läbi alewi jooksma peasis. Wiis suurt laewa ja üheffa weikemad laewa on kuwa maa peale tõstetud ja nende ärawedamine saab raske olema ja palju kulu tegema. Üleülfse on kahju wäga suur. Majade alused on lõhutud, majariistad, tagawarad ja kaubad rifutud, suured puud katti murtud müürid mahalangend ja kallas näitas üleülfse teisel homikul kole wälja. Silal oli wesi 12 jalga tõusnud; alewis seisis ka nendes majades jalakõrgune wesi, mis kõrge aluste peale ehitud on.

Peterburgis. Persia ülefordline Saadik Sipeh-Salar-Azem-Gadhi-Mirza-Hussein-Rhan ja temaga 10 teist kõrgeid Persia ametnikku, keda õnnesoowimiseks Peterburgi saadeti, on Jürikuu 23 päawal Gafshinas Keisri Majestäti wastawõetud saanud. Kingituseks tõiwad wõerad Keisrile ühe mõega, mis umbes 50,000 rubla maksab ja mille pea ja tupp kallitiwede laetud on. Tähtjas on se mõel weel rohkem seläbi, et se Persia Shahi esivanemate pärandus on, kelle fõeariistad Gomitumaal wäga kalliks peetud saawad. Kingib neid üfski teisele, siis tunnistab tema sellega oma kõige suuremad auustust ja jõbrust, mida üleülfse anda wõib. Keiser on Saadikuga ja tema

selfimees tegawaga lahkest rääkind. Saabituga pärast veel üksi umbes 10—15 minutid. Pärast sai Saabit oma selfimeestega Keisri-Praua jutule wõetud, kellele ta ühe kirja ja ühe fermuse toonud oli. Sõrmuse peal on üks tõrjapiltine tükkis, brilliantide wahel. — Türgi Sultanil illekorraline Saabit Keuf Pasha jõuudis Jürituu 24 pädwal Peterburgi.

— Jutud kõrgete ametnikude wahetuste üle ei taha Peterburgis kaduda. Nenda kolawad fagedast jutud, kui hymnstats Graf Boris-Melikow oma ametist tagasi astuda ja ka tema järeltulijaid nimetawad Zeitungid, selged otujuk selle üle ei ole aga tänine veel tulnud.

— Kuida räägitakse, minna Keiser oma kõrge perekonnaga suwets Peterhofi elama ja wõtta Aleksandria fhloosii oma elupaigaks.

— Neewa jõgi läks 21 Jürituu pädwal lahti, pärast seda kui 6 kuud ja 3 pädwa kinni seisnud oli; se on lõige pitkem aeg, mis Neewa jõgi italgil jea all seisib.

— Wolga kolonistide kirjutakse Saksateel, Peterburgi Zeitungile, et orased sel kewadel seal wäga head wälja-näitawad. Annaks Jumal head suwed, et wili korralikste kosuks ja küpsaks, siis wõiks häda-aeg lõppema hakata. Mwendade poolest on fenna umbes 175,000 rubla sissejootunud ja need armuanded on palju abi saanud. Wäga kasulikeks peetakse umbes 4000 puuda Türginisu seemet, mida abi-komiteed hädalistele saatfiwad. Kolonistid saawad nüüd häda pärast Türginisu külmama ja loode-takke et nemad seläbi õppiwad seda wilja nifu kõrwas külmama ja harima, ia et nemad siis edaspidi läikeste ilma ei jae, kui üks wiljalugu kord italdab.

— Sõunepoollt Wenemaalt, nenda Jelisfawetgradist, Kishnewist ja mitmest teisest paigast kirjutakse kärke ja lange tülid üle, mida rahwas Eihawõte aal Juitide wastä tahtnud. Palju Juitide poodist on lõhutud, ainald kiwidega fiseleobitud, Juitisi endid peksetud ja mis sefugusi pahategusi veel rohkem olud. Politsei ametnikud ei ole enne pühade ja pühade aal und filma saanud ja mitmes palts on fdeawäge abiks kutsutud. Palju kärke-fajad on wangi pandud ja sedawisi kärke länmatatud. Nimelt kirjutakse Jelisfawetgradist: „Hulk nullifaid on padjade-sulgedega kui lumega kaetud; nullifate jalgteedel hunnitid lõhutud majariistade puru. Lõhutud majasi ar-watakse umbes 100 olema wigastatud inimesi umbes 200. Gulgast majadest on üksi mükrid ja katused üle jäänud, seepidi on kõik lõhutud ja wälja wisatud. Juitide wütrpoed, kraampoed, riidepoed, rana-, naha- ja teiste kaupade poed, üks konditorei ja üks ääbita-wabrik — kõik on lõhutud. Mitmetes marjawiina, wiljawiina ja Spirituse magasites fawad waadid lõhutud ja wiinad katawad pürandid; Tülid hakatusest räägitakse feda: Shulima Gretshewski, ühe kõrti peremees oli üht Wenelast pek-snud, kes selle klaasi katti lüi, millest joonud oli. Sellest tõusis kiskumine. Umbes 1000 inimest, kes selles kõrtis ja teistes kõrtides koos oliwad kargastiwad wälja karjusi-wad: „Meie rahwas peksetakse“ ja hakastiwad Juitide majasi, poodisi ja palwemajasi lõhuma. Umbertaudest tülidest oli maarahwas linna tulnud ja wõttis tülid ofa. Juitid oliwad majadest rahwa sekka lastud ja se kihutas wiha täieste polema, mis rahwa kesks Juitide wastä müidugi fuur küll on. Efteks ei ole rahwas midagi rõõwind, waid rikkaste Juitide paberiraha saanud lõhki fikstud ja nullifate wisatud, üksi wiina on rahwas joonud. Umberringi pillatud kaupasi on need inimesed rõõwind, kes tülid ofa ei wõtnud. Üks Juut on surmuis lüüdnud. Wigagast lüüdnud Juitide hull ei ole fuur. Kärkefajatest on 400 meest kinni pandud. Järelekuulamisef on algand ja kinnipandud meestest on palju lahti lastud. Talu rahwas ei saa linna sisse lastud. — Tülid kestafiwad Jürituu 16 pädwal keft-dõnt. Pärast keft-dõd tuliwad Rowomirgorodist 3 eskadroni Olwispoli Ulant-rügementist. Jürituu 17 pädwa homikul kell 11 tuki Nikolajewist üks batalion Samast jalawäe rügementist; sefamal homikul Sherssonist Kubernör Erdeli ja pärast lõunal Odesfasi Kındral-Major Würi Gortshafow ja mitmed ametnikud, keda Kındral-Kubernör saanud oli. — Sel pädwal tuli-wad veel mitmed Juitid abi offtma, aga wäljasaadetud wäehulgad ei leidnud midagi, mis tallitfeda tulnud oleks. — Ristteede peal seifawad ratsawäe jänutused ja jalawäe jänutused käiwad läbi linna. Juitid on kõiki oma wa-randust lautand ja wäriwewad oma elu pärast; nende kaitsemiseks on tarwilist nõuu wõetud. Jelisfawetgrati Juitide kogudus, mis rohkem kahju saanud, on oma sugu-ja ujuwendadele ringkirja saanud ja abi palunud. Kijewis, kus ka kära oli, on juba armuandist koguma hakatud.

— Kuida kirjutakse, olla Riigiwalitsufel nõuu üht seadust anda, et kurjategijate hullamised edaspidi mitte enam awalikult, waid wangikoja hoowis, üksi korralikste ametnikude nähes täidetud saafiwad.

— Se tabel, mida kurjateu paiga peal nii kauaks ehitati, kui Sepituse-kirik walmitis saab, fe on nüüd juba

walmis ja ei saa palwetegijatest tühjaks. Eihawõte efime-sel pühäl on selles tabelis 187 punast muna leitud, mida rahwas armastuse ja tänu tähets fenna mahapanud oli. Munad on kõrgema käja peale waestele wälja-jäätud.

Krasnojarski. Jürituu 21 pädwal pöles pool Krasnojarski linna maha. — Keisri Majeftati poolest on hädalistele 10,000 rubla saadetud.

Moskwa. Mäsfajad pükawad igal wiisil oma kuulutusi rahwa sekka saata. Eihawõte pühade aal lau-utati sõneid mune wälja, kus sefugused kuulufused sees oliwad; nüüd pannakse neid kuulutusi zeitungilehede wa-hele ja wisatakse nullifate. Kındral-Kubernör Würi Dolgorukow on Politsei ametnikust, nimelt alamaid amet-nikust rohkemaks seadnud, kes ööd ja pädwad nullifatel walwamas on. Peale selle saada kõik Politsei uue korra peale seatud.

Sumi'st. Eihawõte teisel pühäl leiti Sumi alewis 7 mäsfamise kuulutusi „Sõunepoollse Wene tödräwa-selki“ poolest, mis majade ja aidade külge löödnud oliwad. Jüri-tuu 16 pädwal leiti nueste sefugusi kuulutusi, nendega ühtwiisi, kuida neid sefamal aal Gharkowis ja teistes paikades wäljalautati.

Gharkowist. Gharkowi kubermangu lõne-läänepooll-ses jäänus on lõhtute lõwa käsu peale rohutirtsude häwitamisefks tööd ettewõetud; teistes paikades ja Sefaterinoslawi ku-bermangus ei peeta selle eest midagi boolt ja sellest kar-dawad maamehed fuurt kahju tulema, sest just nende maafondades on rohutirtsude parwed möödaläänud aastal puhtamas ja siis ka munemas olud. — Draste ületõusu-mise üle tulewad igalt poolelt head sõnumid.

Jelisfawetgradist. Jüripädwalaadaks oli palju wõerand kaupmehi tulnud ja kargematest kubermangudest oli palju lojuksid laadale toodud. Juitide-tülid pärast sai aga laa ärakeelatud ja kõik laadalisef saawad käsku, wiinimata linnast wälja minna.

Melitopolist, Tauria kubermangust. Maafonna-kogus on nõuiks wõetud 60,000 rubla koguda ja sellest Keiser Alexander II. nime peale üht kapitali asutada, millest talurahwale maa ostmiseks abi anda tahetakse. Sellefama kogu peal sai ka nõuiks wõetud ülemalt poolelt paluda, et talukohtud kinni pandud saafiwad.

Borowesh'ist kirjutakse, et põldude peal palju wil-japutuka rõõwituid näha ja sedawisi selle kahjuliku looma sigimist karta on.

Eshernigowist. Eshernigowi, Osteri ja Kofelezi maafondades on üks wilja-üks figinud, keda tänine veel ei tuntud. Talwilija põllud on sellest loomast puhtaks jõödnud ja pidimad ümberküntud saama.

Lambowist. Hiljuti mõiffiwad wandemehed üht warast ilmasüütaks. Kohu eesistuja pööras ennaft kohtu-alaufe poole ja ütles: „Teie olete waba, fe tähendab: Teie wõite minna ja nueste warastada; faate Teie kinniwõetud, küll siis wandemehed Teid jälle ilmasüütaks mõistawad.“ Selle üle tahetakse kaebust tõsta.

Jekaterinoslawist. Eihawõte efimesel pühäl leiti nullifate peal „Narodnaja Wolja“ mäsfamise-kuulutusi. Tegijaid ei ole veel leitud.

Wõerast maalt.

Saksamaalt. Berliinis on fuur kahin. Würi Bismark on ühes kõnes oma tahtmist awaldand, edaspidi Riigipädwa ühes weikemas linnas pidada lasta, nenda ka kõrgeid kohtuid mitte enam Berliinist wälja asutada. Sellest tuleks siis kui ifeeneft, et ka Keiser oma elu-paika ühes teises linnas wõtaks ja illeilke riigi pealinn muudetud saaks. Se afi on Berliinlastel nii uus ja näitab neil nii wõimalata olema, et feda uskuda ei taheta. Aga ilhelt poolelt teatakse, et Würi Bismark sefuguste asjadega nalja ei tee ja arwatakse, et tema sellest mitte ilma Keisri teadufeta rääkind ei oleks. Berliini peale pahane olla, on teifelt ka poolelt Riigifanzleril asja küll. Seal on fe partei wäga lange, mis ennaft „edendajaks“ nimetab, mis aga rohkem ja rohkem Sozialistide ligemale afub. Se partei teeb Würi Bismarkile kõige rohkem tülid ja paneb tema nõunde wastä. Kui ka rahwas ennaft juba fuurel hulgal „edendajate“ wastä tunnistab, fiiski ei ole tänine wõimalik olud, feda parteid tallitfeda ja Würi Bismark kardab, et riigi rahu rikutud saada wõiks, kui kõik walitsufe sooned ühest linnast wäljajooffe-wad, mida täieste usaldada ei wõi. Juba siis, kui Keiser Wilhelm veel ainnult Preussif Kuningas oli, temale aga juba Saksamaa Keisrikrooni paluti, olla tema ütlenud: „Aga minu on kohufed Preussifriigi wastä! Saan mina Keisriks, siis elab minu poeg küll veel Berliinis, wõib ka olla minu poja-poeg; aga järeltulijad saawad illema, mis meie Marki liima peal elame. — Heidel-bergis eht Frankfurtis on ilufam, afume fenna. Ja ilhel pädwal illewal Preussiflades: Kuida afi on, meil oli Kuningas kes meiega ja meie kesks elas? On tema meid mahajäänud?“ — Koguni uus ei ole fe afi siis

just mitte. — Mitmed Saksamaa föealaewad saada Wa-hemerde faadetud, et tähelepanna wõiffiwad, kuida asjad Tunnis'is käiwad ja kas eht seal Saksamaa riigialamatel abi tarwis ei oleks. — Berliinis on Zeitung „Börsen-kurier“ ärakeelatud. Se oli Prantsufmaa lehtedest kirja-üleswõtnud milles Peterburgi kurjategijate kindel meel, nende furma juures kiidetud oli. „Börsenkurier“ sefjab „Edendaja-partei“ ja Juitide walitsufe all.

Thornist kirjutakse kärkefimeste üle Juitide wastä. Jürituu 17 pädwal tungiffiwad Juitide wastafed Seltf-konnad Argenau linna. Ainald saiwad sissewifatud ja aknariistid fuurte kiwidega lõhutud, mitme maja külges nähakse ka kuulide armisi. Juitid on aknatest kärkefjate sekka lastud. Politsei on kära länmatand.

Austria-Ungrumaalt. Jürituu 24 pädwal jõuudiwad Belgia Kuningapaar ja nende tütar Stefania, Austria Kronprinz Rudolfi pruut Wiini. Keiser ja Kron-prinz oliwad watsballis, neid wastawõtmaks ja Schön-brunni saatmaks. Rahwas wõttis oma tulewad Keisri-Praua fuure rõõmuõiskamifega wastä. — Wiinist kir-jutakse, et Weneriigi nõuudmine, konferenzi nõuupidamisefks üleilmiliste mäsfajate ja mõrfutate asjus kokkufutuda, Inglismaa, Prantsufmaa ja Staalka poolt mitte wasta-wõetud ei saaks. Inglismaal oleks Gladstone eiftes küll selles nõuus olud, et ole aga teifi Ministreid selle poole pöörata fuutnud. Prantsufmaa ja Staalka soowida Ing-lismaaga ühte teeb käia ja oleffiwad siis ka feda mööda wastand. Kõik kolm riiki on aga tunnistand, et nemad Weneriigiga kurjategijate wäljaandmise üle erafuuplemisefks walmitis oleffiwad. Sedawisi ei saaks küll fe konferenz mitte kokku astuma, Weneriik oleks aga pea kõiki saanud, mida nõuudis. Kõik teised Euroopa riigid oleffiwad aga rohkem kaju ja kindlust saanud, kui konferenz figind ja üleüldiseid seadusi teinud oleks. Kui konferenz mitte kokku ei astuks, siis saaks feda rohkem Wiinis ja Berliinis, kui Peterburgis kahetsetud.

Schweizimaalt. Jfka selgemini ja waljumini tunnistab ennaft awalik hädal Riikilistide hullamise wastä. Rahwas saabab walitsufele palwefirjasi, et fe üleilmilise Sozialistide kongressi ärakeelatud saaks, mida need sel sigijel Jüri'is pidada tahtfiwad. Schweizil Sozial-Demokratlastef on üht ringkirja wäljasaatnud, mida „Walgustufeks“ nimetawad ja milles nimetud palwefirjade wastä waidlewad. Mendel, Sozial-Demokratlastel oleks fuur „maailma-kuftutus“ ja nemad peaffiwad walitsufe faama „ükskõik kuida.“ Se tore kuulutus on rahufistema meeste ilmad lahti teinud ja palwefirjad saawad rohkemaft hulgaft allakirjutatud, kui feda müidu loota wõis.

Prantsufmaalt. Sõnumid föeapaiga pealt, Tuu-niffimaalt on koguni segafed ja feerulifed. Pea kuulutakse, et Tuuniff Bey ennaft kookumata Prantslaste föbraks tunnistab ja igahht raske nuhtlufega ähwardab, kes nende „föbrade“ wastä hakkaks, pea tulewad sõnumid kuida Bey oma enefe alamaid eht Staalkast wäljasaatnud oleks, Araabia jugufondast wastapanemisele kihutama. Pea oleks kõik rahwas kihifemas, pea saaks igalt poolelt alla-heitmist tunnistatud. Riipalju on aga ifka selgest teada, et Prantslaste ja Shrumirlaste wahel juba werd jooks-nud on. Ühes lahingis olla 250 Shrumirlast langend, faks Prantslast kergeft haawatud. Seda juttu ei usu müidugi üksti; niipalju on aga teada, et werd jooksnud on. Prantsufmaa poolt kinnitakse, et walitsuf koguni mitte Tuuniff riiki wõtta ega feda ka oma wõimufe alla fündida ei tahaks, waid ilki rõõwleid ja mõrtufaid karis-tada. Siiski on Prantslastef tähtfa Bizerta sadama ära-wõtnud, mida neil rõõwleit karistamisefks tarwis ei ole, üki aga walitsufisefks Tuuniff riigi üle. Se näitab Itaalias ja ka Inglismaal pahandust figitand olema. Kõdumaal tarwitawad Kommunardid feda föda ka juba ärritamisefks walitsufe wastä. Tuntud mäsfaja Rochefort (Moshfoor) kirjutab omas lehtes, et walitsuf ilki oma auwahufe täitmisefks 50,000 föeameest wäljasaatnud ja 80 millioni franki wäljaannud oleks. Pärast aga tuleks Saksamaa ja wõtaks Tuuniff omale. Rii halp fe kära ka ifeeneft on, ärritamisefks on fe ifka hea küll, ja rohkem Rochefort ei päri. — Anulus aealehede wäljaandja Emil Gibardin (Shirardäng) on ärafurnud ja illemata auga maaramaetud, kus ka kõik kõrged riigiametnikud ofa wõt-mas oliwad. Tema jätab üht määratumad warandust järel, mida kõiki oma fulega teenis, mis ifka selle partei teenistufes seifis, kelle käes parajalt wõimus oli.

Ingliismaalt. Lord Beafonsfield sai minewa ku 14 pädwal fuure auga mahamaetud. Kronprinz ja teised Kuningakoja liiked, omad ja wõerand kõrged ametni-kud wõiffiwad sellest ofa. Kuninga-Praua oli rohkelt uh-keid illepärgasi furnufirstu ehtedest saanud. — Parla-mentis on jälle fuur tülid Brablaugh'i pärast keda Parla-mentisfaadikufks walitud on, kes aga awalikult Riisiusku-falg ja sellepärast seaduslikku wannet wanduda ei wõi. Jrimaal ei olfa selle talufeadufega sugugi rahul, mida Parlament pakub. Rihutajad teewad oma tööd suurema käredufega edasi ja ähwardawad wägimäidse wastapanee-

miseega, kui üks rentija wõla pärast lohas wälja peats saadetud saama. Rahwas sejab suuremalt jänult kühutajate wägiwalla all; ka kuulatakse jälle ühest mõrfsu-kateust. — Transwaali asjad ei taba rahulisele korrale jõuda. Tagajärele märtawad Transwaallased, et rahute-gemine liig rutuline oli ja nemad oma langend wendade werest seba kasu ei saanud, mida pärida ja oodata mõis-tawad. Nüüd tõstawat selle Inglise-maa komissoni wasta, mis lepituseks lähtumiseks kokkuastus, nii kõgeid päri-misi, et se oma tööd tallitada ei wõi. Rahwas on oma saadikute wastawaidlemistega rahul ja loobab Inglise meresse wistata suutma, kui söda uueste lahiti läheks. Kuidas ühelt poolt, ehk õigem, mitmelt poolt Inglise wägiwald hukkamõistud saab, millega omal aéal Trans-waali talupoegi oma walituse alla sundiwad, nenda ei ole ka hädalt puudu, kes seba wägiwald, kui tarwilist tööd beats ja digeks peawad. Talupojad teefiwad sees-fündind rahwast omaks orjaks ja olefiwad seba ka nüüd jälle tegemas, niipea kui seespidine walitus nende kätte langeks. Eootus kindla rahu peale on wähele ja Ing-lased, kes seal elamas on, rändawad wälja. Transwaali ja Draania eeswedajatel olla himu, koiit Eoune-Afrikad ühels wabariigiks, oma enese walituse all ühendada. Selleks wõib neil wähe lootust küll olla, sest Inglise-astel on Kapmaad wäga tarwis ja nemad ei tagane naljalt seal, kuhu kord asufiwad. — Randaharist on nüüd Ing-lismaa seewägi wäljas; wiimine jägu jõuudis minema kuu 11 päawal ilma tallitufeta Abdulkrahman'i. Sõnumite järele Heraatist, on seal koiit rahul.

— Kuninga-Braua enefe pärimise peale peab Lord Beatonshieldi mälestuseks Westminster kirikus auusammas ülespandud, saama mis 5000 nael searlingi, umbes 32,000 rubla maksma tuleb. Selle wasta tahawad aga mõned Parlamenti Saadikud walelda, mis muidugi midagi maksma ei saa. Lord Beatonshieldi matusteks on ka waesed inimesed ehteid saatnud, nimelt üks weike tütarlaps 12 postmarci selle palwega, et selle eest midagi hana ehteid ostetud saaks. — Sakamaa Sozialist Mosk saab wandemeeste koihtu ette saadetud, mis aga waf hiljemini kokkuastub, nenda et temal enne seba weel till aega wangikojas wodata tuleb. — Inglise-maa walitus tunnis-tab, et sellest konferenzist ofa wõtta ei wõiks, mida Bene-riigi poolt nõuntakse. Seadusi wõeramaa pögenikkude üle ei saaks walitus italgil muutama ja ka Parlamenti ei saaks ita selles nõuus olema. Kuningamõrfsukad saatiwad aga igatahes mõrfsukaks peetud ja nuhkluse alla saadetud. Se on kena kuulda küll, kui palju se aga tähendab, seba on sellest näha, et Wene pögenik Hartmann, kes kurjategu Keisri elu wasta plaanis ja raudeed koihtus, Inglise-maa seaduste warjul ülitamata seal elab.

— Jirimaa asjad kipuwad itta rohkem segamini minema. Nüüd on ka Kathoolikli Piiskopid ennaft selle taluseaduse wasta tunnistand, mida Parlamenti anda tahetaks.

— Transwaali lepitus sejab koguni nõdra jalgade peal; ühelgi poolt ei oida sellega rahul. Inglise-astel tunnistawad oma hirmu selle üle, et seesfündind sugnd mäsamist tõstatiwad, niipea kui Inglise-maa seewägi lahkus, ja et ka wäljaspidised Afrikaanlaste sugukonnad appi tulefiwad, seba itet murdma, mille alla Hollandi talupojad seesfündind suguni sundiwad. Juba on sellest jutt, uueste seewäge wäljasaata ja Pretoria linna uueste ära wõtta. Seesfündind sugukondade wiha Hollandi talupoegade wasta on suur, nenda ka Inglise wiha ja talupoegade wiha Inglise wasta; üht Inglise-astel olefiwad nemad hiljuti mõrfsukatombel tapnud ja weel teifi kaebtusi tõstetaks hulga kaupa nende wasta. — Keiserlik Kõrgus Herzog Edinburgi Braua jõudis Jirikuu 18 päawal Dore.

— Seelaew „Dotefel“ on 14 Jirikuu päawal Magellan-kanalis üles kargand. Kapten ja 10 meest on peasnud, 140 meest on surma leionud.

Jürgimaalt. Derwifh Pasha on wastapanijaid Albaanlasti löönud, rahu peale ei ole seal aga weel lootust. Albaanlastel on üks wahwa ja tallifemata sugukond, kes wiimistes sõdades Serbia ja Wenemaa wasta auusast teeniwad ja umbes 80,000 meest koiutafiwad. Rahe-keelne Türgi walitus on neile selle eest koiit head töntand ja on nende rahwuslik ja ufulist meel meelitand ja üles-kihtand, niikaua, kui neid Montenegroinlaste ja Greek-laste wasta tarwitada soowis. Niipea aga, kui asjad seal pool otfale jõuudfiwad, pühab sesama Türgi walitus seba waimu lammata, mida ise üles kihutas. Albaan-lased on aga sellest wängust wäfind, n. mad tunnawad et Türgi-astel lagunemas on, et nende wendafit Bosnia ja Dalgignos wõera walituse eest kaitseda ei suutnud ja nemad kardawad, et üksteisest lahutud saatiwad, kui Türgi-astel laguneb. Nimelt on nende wiha suur Serblaste wasta, kes oma endist pealinna, Pristend'i pärikiwad niipea kui wõimalik otets ja siis ka sealifeid Albaanlasti oma alla sunniwad. Nende nõuu on siis ka, üht ife-riiki afutada ja selleks tarwitawad nemad nüüd neid

seeariistid Türglaste wasta, mida Türglastel neile Monte-negrinlaste wasta andfiwad. — Konstantinopelis on järsku aru saanud, et Sultan Abdul-Aziz, kes nüüd juba wiis aastad furnud on, mitte ise oma elule otfa ei teinud, waid mõrfsukatelt tapetud sai. Kui mõrfsukad saawad nimetatud: Hussein Awni Pasha, Damad Pasha ja Nuri Pasha, niikamati ka kaks endist Suur-Wesfiri, Mid-hat Pasha ja Mahmud Ruffhi Pasha, kes oma teesis Sultani surmamiseks komiteed afutanud oli ad. Sultani-ga ühes tahnud nemad ka koiit tema sugu surmata, üffi Murad pidanud elus hoiud saama, kes sel aéal walitfes, kui Abdul-Aziz juba nõdraemeeliseks tunnistatud oli. Surmajad walmistanud pidu, kufund koiit Sultani sugu-konda pidule ja tahnud seal neid surmata. Prinz Abdul Hamid, praegune Sultan, sel aéal auwjärjepärija, faonud sellest aga märku, jäänud ise tulemata ja annud kurjast nõuuft teisteke Prinzidele teadaft. Weel mitmed teifed kõged ametnikud on kinni pandud, kes kaasfööalufed olla. Nende seas Suleiman Pasha, Vandy Pasha, Redif Pasha ja Hafuz Pasha. Koiitide üle saab ühe kõge koihtu poolt awalikult prozess peetud. Mõrfsuka nõuuliste seas oli ka Sultani Kammerherra Fahri Bey, mitmed mustad haremi wahid ja üks palgatud tugew mees, nimega Ibrahim. Fahri Bey oli ennaft õnnetuma Sultani peale wistand ja Ibrahim nuaga tema pulso-need lahiti leitand, kuna kaks musta tema jaigu kinni hoidfiwad. Sultan on ennaft wõitlites kord mõrfsukate käest peafinud, kus juures Fahri mitmed tema hambad fiefelöönud on. Pä-raft kurjateid täitumist paniwad mõrfsukad ufse luffu, kui enne oma ohwriks käärid werife kätte toppind oliwad. Ühitefe aea pärast tuli Fahri Bey tagasi, koputas ufse peale, iga ühe nähes ja kufus abi, kui ufst lahiti ei teh-tud. Üks sai lahiti muritud, õnnetu Sultan furnud leitand ja Fahri Bey wängis oma tähti nutuga ja kaebtusega nii ofawast, et üksti teda fööalufeks ei pidand. Koiit olla juba tunnistand, üffi Damad Pasha mitte, kes Sultani demees on.

Uuemad sõnumid.

M a r w a ft. Jirikuu 25 päawal, homikul kell 9 fündis Kulga sadamas suur õnnetus, mis 16 inimese elu maksis. Jgal aastal, niipea kui Narwa jõgi lahiti läheb, tulewad Peipfi poolt paadid hulga lödrahwaga, kes weel mödda Narwa ja sealt raudeed mödda Peterburgi foidawad. Üks sejugune paat, 55 reifijaga ja kahe paadi-omanikuga tuli ka Jirikuu 25 päawal Audowa keifist Kulga sadamasse. Kui paat silla ligi jõudis, tungiwad inimesed läbemata meelega ühele poole, nenda et paat küllakile waarus ja ennaft weega täitis. Et koiit inimesed paatis püsti seifiwad, siis kufufiwad nemad wette ja fai-wad woolufest allapidi kistud. Sel filmapilgul tuli sada-ma-ülewaataja sillale ja tegi suure hoolfufega ja ofawusega, mis abiks wõimalik oli; fiefisti ei fuidetud rohkem kui 41 inimest elufalt weest peasta, nende seas oliwad ka mõlemad paadi-omanikud Surnukehadest on tänine 4 noore neiu, 15 kuni 19 aastased, ja ühe 50 aastase mehe furnuteha wälja saadud; teifed ei ole weel leitand, nii palju kui ka ofitakse. Üffi sadama-ülewaataja Jegor Dmitriew G u s s i n s k i hoolas ja wahwa fida on õnnetumatele abi toonud, muidu olefiwad koiit 57 inimest surma leitand. Oma enefe elust hoolmata on se auus mees kõigist jõuust abiks olnud ja tema eeskujul järel on siis ka teifed appi tuland.

P e t e r b u r g i ft. „Walituse Teadaandja“ kuulutab: Kõiwis oli 26 ja 27 päawal suur tüli Juntide wasta. Need saiwad pekfeid ja nende poed ja magafid wälja rööwitud. Seewägi lammatas tüli seeariistade abil, kus juures mitmed inimesed haawatud ja 500 inimest kinni pandud saiwad.

P a r i i s i ft. Prantsusmaa Saadik on Türgi walit- fufele kuulutand, et kui walmistatud Türgi seelaewad Tuunij fotta tahatiwad, need seal Prantsusmaa poolt tulega wastawõetud saatiwad. — Türgi walitus tahab seba ahwardamist ringkiri läbi Euroopa fuurriididele tea-da anda.

Jutu leht.

Don Ladeo Kristobal.

Kujutusjed Mehiko maa ja linna elust.

Minul oli aastal 1835 üks tülliline tallitus Mehikos; se oli launi suure wõla pärimine ühe mehe käest, kellest üksti ei teadnud, kus tema elaks. Ah, mida minu hoolts antud, tarwitas rutulist ja hoolfad tallitust; mina ollu juba mitme Abdolatiga rääkind, kellest üteldi, et nemad asja täitmata ei jätaks, mida oma kätte wõt-fiwad.

Satufes oli igalüks walmis; kui mina aga wõlgafe nime, Dionis Beralta, nimetasin, siis oli igahel midagi wabandamist. Üks ei raatfnd selle peene mehele wähe-

madki tüli teha, teine oli temaga ligemalt ehk kaugemalt fugalane; kolmas jutustas liigutud fidaamega, kuida nemad juba lappesõlwest saadid sõbrad olnud; neljas oli nii hea, et latet natule kergitas ja wõista lastis, kuida kõigi wabanuste taga hirm wõegaotfa eest waritfeks, millega Don Beralta juba sagedast oma wõlgu tafunud otets. „Mina tunnen“, lifas tema juure, „ühtainust Abdolatit, kes Teie asja õendada wõiks, se on Eigenziat Don Ladeo Kristobal. Temal on kindel fida ja ofaw läfi, üffi teda wõikfite Teie tarwitada.“

Uulifas de los Banates üteldi Don Ladeo elama ja mina läfsin wiimimata fenna. Seal tuli uus ta- listus; Don Ladeo oli wäljalolind ja ütelsi ei tead- nud, kuhu.

Terwe pääwa olin mina ümberhullund ja rööbrafi wasta õhtad sammud kaubahoowi (Portales de los Merca- deres) poole, Mehiko fuure turu (Plaza Major) ääres. Seal istuwad lahifistes poodides awalikud kirjutajad, Ewangelifka nimetud, kes mafsu eest igafugufeid kirjutusi toimetawad, olgu need nüüd armastufe ehk sõbrufe tunnis- tamised, kerjatirjad, wõlapärimised ehk sebelid, millega palgatud mõrfsukad oma ohwriid walfete paikade peale meelitawad. Kirjutamifetund on seal weel haruldane afi ja Ewangelifkad on üks tähtjas kogukond.

Need tahewäärifised aumehed annawad peale kirju- tamise ta weel igafugu juhatusi, ja nende juures tähtfin mina weel Don Ladeo elupaiga järele kuulata, unustafin aga oma asja, Mehiko kirjad ja färawad elu nähes. Üks tund enne pääwa weeremist on Plaza Major se paik, kus koiit need jalutawad, kes Mehikos selleks aiga leiawad, ja neid ei ole wähe. Meesterahwas ja naesterahwas, kirjus ja färawas, fiin ja seal kullaga tititud riides laene- tab üles ja alla. Sahtifite poodide pörandad seifawad koiifugufed kaubad rahulifit üheteife fõrawas; palweraamatu d ratsalannufed ja pifnuud. Ümberringi kauplewad kalfsata d poifilefed klaasperletege ja teiste tühja ehtetega, ja wähe harjuwad naesed, kes praetud meifhani ja teift toitu müta patuwad.

Saawad õhtul, poe ufked kinni pandud fiis muudab turu ennaft polkita klubeks, kus endistest ja tulewatest mäsamistest räägitud faab, ja kui pimetus oma katet üle linna laurub, fiis koiitawad wõlweid all noorte paaride tafafed hääled.

Tüli aega olin mina selles kirjus selifkondas liikund, kui ühe Ewangelifka pood minute meele tuletas, milleks feia tulnud olin. Teiste seas paisis üks weite, wana paljapeaga mehike minu filma, kelle näuus pilkaw lahkus wehles. Juba tähtfin ennaft tema poole pöörata, kui midagi wähele tuli, mis tallistust tegi ja mind uueste walfete tähelepanemifele fündis.

Ühe noore neiu lena kuu libifes läbi rahwahulga, wana Ewangelifka ligemale. Pittad juufepatfid rippufi- wad ümmarguste, poolpalja, kollaka õlabe peale, pitka, firded leha tallfiwad kolm kirjukarwalifit, wolditud tuude.

„Tio Sukillas!“ hüüdis neiu.

„Mis tarwis?“ koiitis Ewangelifk.

„Minul on Teid tarwis.“

„Arwafin küll“, ütles Tio Sukillas ja seadis punase paberifehe walmis; aga läbemata tähte andis neiu oma lena kollaka käega.

„Mis Teie mõllete“, ütles tema, mis sel mehel pu- nase paberiga tegemist on, kes surema peab?“

„Wõtku pagan!“ ütles kirjutaja liikumata, kuna neiu oma pitka juufetega filmi koiwatats. „Peab se Jumalaga jäimine olema?“

Sigaw ohlamine oli neiu teife ainus wastus; fiis kummardas tema ennaft wana kirjutaja kõrwa poole ja kogeldas ühiteife kirja ette, sagedast hinge tõmmates ja pifaraid jooksta lastes. Jialgi ei olnud mina wahet tuima wanufufe ja kuumawa noorufe wahel nii selgefte näinud. Mina ei näinud seba ka mitte üffi, iga jalutaja, kes Tio Sukillas'e poest mödda läts, seifatas ja filmatas kurwa neiu poole. Kirjutaja murdis kirja koihtu, millel nüüd aga weel pealfiri puudus, kui järsku üks mödda- minija ennaft nende ligi toppis. Tulkija nägu ei olnud minute just wõeras, ja mina mäletafin, teda mõne pääwa eest härge wõittemifel näinud olema, mille käigust tema täie waimustufega ofa wõitfis. Se mees, kes mõne pääwa eest minu tähelepanemife alla langes, oli koguni ifewiifit kui teifed, igapäawafed inimesed. Tema oli umbes neli, filmmend aastad wana. Tema nägu oli kõrgewaimuline kui ka kurwameelifeid pilkamifejooned sagedast selle üle wehlesiwad. Kui mina teda ka enne näinud ei otets, fiis otets tema ifewiifit riie minu filma langend. Wõeras kandsis laia fiinist mantled punaste äärtega, ja laia kuld- tressfidega kübarad; pitk mõel, ufte kuld peaga rippus külje peal.

„Kellele se kiri läheb, laps?“ küfis tema, fündwa häälega.

Neiu: näitas käega wangihoone poole ja kogeldas üht nime, mida mina ei mõifnuud.

„Ah! Pepitole?“ ütles wõeras selge häälega.

„Ah ja! Aga mina ei tea, kuidas kirja tema läte faata.“

„Die rahul. Seal saadab taemas kirjalandjad.“
Sel filmapilgul tormas rahwahull lürahtetes turule. Mis neid lihtas? Üks pea igapäivine juhtumine Mehhiitos; üks mõrtsukatõõd lauila uulitsa peal. Mõrtsukatõõd oli kinnivõdetud, surmuleha ästkorjatud ja kole rong weniis wangikoja poole. Se oli sesama, kus neiupele peigmees istus ja sellest saab aru, mis wõera sõnad tähendawad. Rong näitas kurb aga ta kentsakas wälja. Üks palgatud kandja läis eesotsas, tooli kulla peal langes, mis rihma-dega üle mehe otsaesse kinniseutud oli; tooli peale oli istutud kullu surmuleha kinniseutud ja werise waebaga kaetud. Mõrtsukatõõd, uelja soldati wahel, läis järel. Mõned loge-rajad ja surmatud mehe sõbrad tõstiwad kaetust, nii heast kui olastiwad.

Rõdige rahulifem nägu oli mõrtsukat, kes soldatite wahel papirossi põletas ja lordorvalt oma ohwrega lä-ratfies.

„Mis tempu Sa teed, Pantito; tead küll, et minul jõund ei ole, Sinu naesele suuremad malka. Tee ennast surmufis nii palju kui tahad, mind Sa ei peta.“ Aga Pantito ei wastand, tema oli surmud, kuida ta mõrtsukat selle wasta waidles, ja koleduis-wärin läis läbi minu teha, kui surmu miunust wõõda kanti, kelle filmad kõrweta-was pädawapaistes laiali lahti sefifwad. Wõeras, eht, minu tuttaw hargewõitlemisest, näitas sefuguste asjadega rohkem harjund olema; tema läts ofsekohe rongi ette, pidas feda kinni, ja mõrtsukat neiu kirja näidates, ütles, tema: „Kuike Sina tunned Pepito Ritikla?“

„Kes homme ülespoodud saab? Mits mitte, ta on minu fngulane.“

„Waga hea! Sina saad ta pärast teda poodud, näed teda fiis ta enne surma wangikojas ja wõid temale minu nimel selle kirja anda.“

„Ah, herra Kaballero“, hüüdis sel filmapilgul meie neiu, wistas ennast mõrtsuka ette maha ja hakkas tema mankest kinni; „Kristuse wera ja armu pärast ja Püha-neiti seisme walu pärast, ärge unustage feda kirja temale anda. Mina olen nii õnnetu, et tema juure ei peafe.“

„Ja, minu kallite, jä“, ütles mõrtsukas, kätiga üle filmade pühkides. „Ka minul on pehme süda, ja ilma selle Pantito, kes minul igal poolle tüüts oli, ei oleks mina nüüd siin; aga laske oma hing rahul olla, kallid neiu.“

Üks rahatikk, mida hargewõitlemise sõber wangile läte wistas, tegi selle jutule ofsa; rong ruttas wangikoja poole ja oli pea uulitsanurga taha kadund, kuna mõned pealt-waatajad ennast kurwa neiu ümber kogufiwad, kes paigast lahkuda ei tahtnud. Rõdige palwete wasta pidades, astus tema wangikoja poole, istus selle miikri ääre ja rullis. Hargewõitlemise sõber oli hulga fetta kadund ja nüüd oli minule dige aeg tulnud, kus oma järempärimisi hatata wõifin. Wana kirjutaja ola peale koputates küfifin mina:

„Kas wõite minule ütelda, kus Eizenziat Don Tadeo Kristobal elab?“

„Don Tadeo Kristobal? Tema oli jo sel filmapil-gul fiin.“

„Siin! Don Tadeo?“

„Eks Teie näinud, kui lahtest tema kirja rõwõli Pe-pito Ritikla läte toimetas, mida se kenam Mehhiito neiu-le mind kirjutada lastis?“

„Mis! Se mees punase mantlega olets Don Tadeo olund?“

„Tema ife.“

„Aga kus mina teda leian?“

„Seda mina ei tea; fesi temal ei ole päris elupaita, tema elab natukene igal poolle. Kui Teil temaga aga hädast rääkida on, fiis minge weel täna õhta, tell ühefta ja lefiföö wahel del Arto umbuulitsale, seal leiate teda wiimises majas, paramal kael.“ Mina tänafin, tafufin kir-tutajale tema waewa ja pödrafin del Arto umbuulitsa poole. Kell ei olund küll weel fetfse, aga mina tahtfin enne pädawaweeru feda maja näha, kuhu lafs tundi hiljem minema pidin. Mina olin juba äratunnud, et sefugufed ettewaatamifed Mehhiitos mitte asjata ei ole, ja nimetud umbuulits oli üks kõige kardewatematest paikadest fetles pealinnas.

Pea nägin mina ka, et fiin ettewaatamif tarwis läts, Umbuulits del Arto näitab kui üks neif koobastest wälja, mida meri mõnes paikas kaljukalda fife ühtund on. Kui linnast, kus pädawaliirud walge marmorfeinadest tagafiför-kawad, arna filmadega selle uulitsa fife astutakse, fiis feletab film wast natukese aea pärast üht teist uulitsad, mis fetlest täides wintles läbifeitab ja üht poolpimedad rifteed figitab. Siin on niifama wähe hädalt kuulda, kui koobastes, merelaldal kõrw kuulde üffi aga waewalifit kumimad, mis niifama heaste laenetest, kui perekal linna kääst tulla wõib. Mõned poefefed, kus kingfepad töõd teewad, rasteid, kõwast lufutatud uffed, fiin ja seal pool-

pimedad kojad peoffi uffedega, fiifi need näitawad, et linnas, elumajade wahel olema. Seinad on ifka niifked ja üffi fõbasuwel laugeb küfifefeks aeaft pädawalifit kuu-mawast taewast selle umbuulitsa peale maha. Siis ärlab ta fiin natuke elu, kummi päike jälle madalamale wajuib ja kol endife pimedufe ja wauifufe fife tagafi langeb.

Siin, ühe nende matade sees pidin mina feda meest leidma, kes üffi feda asja korda faata wõifis, mille eest kol Mehhiito Adwokatid kofufifwad. Natuke fetfma jädades, waatafin mina imefpannes selle paiga peale, mida üks kuulud seadufetundja omast elupaigast wõtnud; aga efs olund wiimfed tunnid minule juba küll Don Tadeo ife-wiifit elust näha annud? Kuida pidin mina fetlest aru faama, et Adwokat nii lahtest mõrtsukatega, kui sõbradega ümberkäis? Imell oli se küll, aga fiis fundis minu pitkale weninud afi, selle weidra seadufemehe abi offima. (Jääb poolle.)

Maja- maa- ja põllupidajatele.

Wafikate lahtife kõhu wasta.

Wafikate lahtife kõhu wasta on ruffi-kõhwi kõige pa-rem. Ruffid faawad kõhwi wiifil, aga natuke tangest põletud, jahwatud ja fetlest jool tehtud. Toobi wee peale wõetakse kahelksa loodi ruffid. Seflest keedetud weeft antakse wafikatele, kelle kõht lahti on, kolm kord pädawas üks kortel leigelt fife. Enamifit on wafikad kahel pädawaga terwed. Kui aga haigus wäga raske on, fiis pannakse ühe toobi ruffi-kõhwi peale üks lood diged kõhwi. Seda rohtu tuleb juba fetlepärast tähele panna, et feda igas paigas faada on, kus lojutfeid kaswatakse.

Kirja wastufed.

J. W.—W.: Sel filmapilgul tänuga läte faanud, aga weel ei olund läbi waatamifeks aega. Palume Teie ligemad adreffif.

Kirikuteadufed:

Jaani-kirikus: 3. Kehekuu p. teeb õpetaja Hismuth enne lõu-nat jutlust ja wõtab laurahwast. Pärast lõunat õpetaja Grohmann. Kaarke kirikus teeb õpetaja Brasche jutlust neljaspäaw kellu 6 (piiblitund) ja pühapäaw. Kaululehti on kiriku heaks.

Püha-Waimu-kirikus: 3. Kehekuu p. teeb pastor Bergwitz jutlust.

Siendus.

Selle lehe Nr. 17 sees on trüffika efitufe läbi mõned sõnad wälja jäenud. Efitufe lehekülje kolmandemas jäntufes on 4 reas, altpoolt, lugeda: „Sellega õpetame seford oma juhtkirja, meie nõudmiste üle ja loodame fetgufit teinud olema.“

Teadaandmised.

Sellega faawad „Tallinna Sõbra“ sõbrad, kaastöölifed ja kirjasaatjad, teiste aealehtede tallitufed ja kellel muidu minule kirjutada on, palutud, kirjafi ja teifi läkitufi tänafest pädawast faadif Baltiski faata. — Baltifchport (Балтійскій-Портъ) poste restante.

W. F. Eichhorn,
„Tallinna Sõbra“ Redaktor.

Tallinna linnawalitfufe

poollest faab fetläbi ifeififefeks tutwufu-fels teada antud, et linna immobifilide (hooneite ja kruntide) mafifude jäntufe kirti tänawufe 1881. aasta peale linna lafsia toas harjutud asjade-õimetufe ajal üff kuu aega mafifalufite fifeawaatamifeks faab wäljapandud olema.

Tallinna, linnawalitfus, 15. Jüri-kuu p. 1881.

Linnapeawanem A. Baron Alexküll.
Linnafekretär O. Benedik.

Kommissiõni poollest, mis Tallinna linna wolifitufide kogufufest nende mafifude jäntufeks, mis Tallinnas 1881. aasta jäntis immobifilide (liitumata wara) pealt froonule tuleb maksta, fetund on, antakse fetläbi igaihele teada, et ni-metud kommissiõnifit walmitatud jäntufe kirti mafifude kandjateft linna kortre kambre majas (lata uulitsal Nr. 88) fortir kambri asja toimetaja, Carl Jacoby herra juu-res iga argi pädawal, wälja wõdetud lau-päaw, kello 11—2ni ennelõunat wõib läbi waadatud faada ja mafifude kandjatel, kui neil selle mafifude jäntufe wasta midagi peaks rääkida olema, luba on, endi kaet-tufi mitte kauem, kui ühe kuu aja sees, selle teadaandmife kulufufe pädawast arwa-tud, fe on 25mal Mai-kuu pädawani f. a. jäntufe Kommissiõnile üt-les anda. Kauplufed mis hiljemine faawad ifeifantud, jääwad lugupidamata.

Tallinnas, 28. April 1881.
Kommissiõni präfes Linnapea:
A. Baron Alexküll.

Saabaste pood,

Wene turul efitmes reas Nr. 22, müüb oma teinud ligemaid jala warjuf, gamafifid 5 rbl. 50 kop., wifis faapad 6 rbl., laste ja naesterahwa fapaid wäga odawalt.

W. Schirin.

Kuulutus.

Meie anname fetlega oma auustatud lugijatele teada, et iga lugeja lehte foowimifit mõõda oma enefe adreffif peale faada wõib. Üffi need, kellele pakt-laupa faatmine tülfi ei tee, wõiwad ka sedawifit feda tulla lasta; kus juures meie kimmee lehe peale ühe ilma hinnata faata wõime, fesi et postiraha fiis wähemaks jääb. Tellimife juures palume selle üle igaihe foowimifit awalbada.

Peterburgi
Mööbli ja Peegli magasinis
Pitka uulitsal Lindfors'i pärijate majas,
faawad magafini ümberehitufe pärast kolf

Mööblid ja Peeglid
fifseostmife hindadega.
Kunni 15. Maifkuu pädawani müidut. Ümberehitufe ajal faab magafini kinni olema ja faab lahtitegemife üle jälle omal ajal teada antud.

Mebger & Co.
1 mõis,

Marien-Stiftis Kadrintalis foowitakse ife-woorimees. Küfida Priorsfretua juures.

Sellega annan mina oma auustatud ofstjatele ja tellijatele teada, et ma oma

Tisleri tödtoa ja Puusjergi magafini
Harju uulitsal Nr. 178
Pühawaimu kiriku hoowi
Nr. 278/3

ülewõtnud olen, kus ma ta edaspidi kõifuguf puufärgid odawa hinnaga müün. Minu auus-tatud töõandjaid palun ta mind minu uue for-teris oma tellimifitega tutada.
Annapõllikult
Tislerimeifter G. A. Andresen.

Neid auustatud aealehtede tallitufi, mis meie lehte wäljawahetamife wiifil faawad, palume meie nende lehti „Tallinna Sõbra“ Redaktori herra kätte faata, adreffif järel, kuida fe selle lehe eesotfias ülespandud on; mitte Tallinna.

Üks naesterahwas,
kes heaste kõõgi töõd tunneb ja faafateft rää-gib, leiab kõhta Raia uulitsal Nr. 63 (48), taga hoowi sees, 1 trep ülewalt.

Õstfatakse mõifa kärneri.
Rõhemat teadust antakse ja laupa tehakse Toom-Promenadis Brejme majas Nr. 188, v. Notti-beer'i herra juures.

Üks maja (poega)
faab müidud suure Arewerwei uulitsa nurgaga peal Nr. 306. Ligemat teadust antakse feafamasa.

Wihmawarjud
ja
Pädawawarjud

müüb odawalt
G. Rahmann,
Kõnga uulitsal omas majas.

Sead härjapea ja timothi-seemneid,
nii kui head põllu-gipif müüb halwast
Georg Malmros,
Tallinnas, Pitka uulitsal.

Üks kojamees
hea atefatiga on tarwis weike Kammawarawa juures Nr. 75 A.

Üks ilmus
ehitamife krunn
on weel alwast äramüija 200 ruutfülda suur, ja kofe uulitsa wahel. Järel küfida weite Baltiski maandel, sepp Schuppe wastas Nr. 105, Stiefbergi majas.

Selle lehe tellimifit
ja tellimife raha wõtawad wasta:
Kerdas: R. Jufen. Enure Hioma-mõifas: Koolmeifter Piit. Kõhulas: Kõhula aptekis, Saggabi mõifas: M. Gustawfohn, Keroo: W. Douglas, Simninas: W. Normann, Nagaweres: W. Lepp, Ael: Jakob Kõlwander, Kritis: M. Weier, Wõndra mõifas: J. Eglon, Abias: J. Jung, Wõrrus: Wiefrofe proua, Walfas: M. Rudolf's raamatupoes, Narwas: M. Põder, Wiltambis: raamatukupleja E. Krengdahl.

Sinnad Tallinna turul.
29. Jüri-kuu pädawal.
Kardhufid, ifetwl. 50—55 kop.
Sõnned, toop. 8
Leatfjed, toop. 7
Langud, toop. 10
Wõifte fiha nael. . . . . 12—18
See fiha nael. . . . . 16—17
Rõõff piim, toop. 4
Sõpu piim, toop. . . . . 4—5
Koor, kortel. 5
Lana wõf, nael. . . . . 35—45
Põhi wõf, nael. . . . . 26—30
Muna paar. . . . . 4½—5

Kauba-hinnad.
25. Jüri-kuu p. 1881:
Soola tünder 7 rbl. — kop.
Kiwifool, tünder, 10 puda 7 rbl.
Seringi tünder 20—26 rbl.
Sigu tünder 15—20 rbl.
Kõpfi heina puud 70 kop.
Die puud 30 kop.
Soome lat-rana perfpuda 24 rbl.
Alwem raud 20 rbl.
Rafe puude fiid 6 rbl. 50 kop.
Mõnni puude fiid 5 rbl. — kop.
Kiwifõlle puuda 20 kop.
Kiwifõlle tünder 10 rbl.
Soome putrwõra tünder 9 rbl.
Tõlfiifid tühat 15—20 rbl.
Kauufifid tühat 40 rbl.
Kõstutamatata luhja tünder 90 kop.